

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 27 februari 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelse, jämte en i ämnet väckt motion.

I en den 31 januari 1941 dagtecknad proposition, nr 40, vilken hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelse.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

Förslag
till
Förordning

om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378)
angående postgirorörelse.¹⁾

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen den 11 juli 1924 angående postgirorörelse skall erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Postverket äger i postgirorörelsen uppbära följande avgifter:

1) för varje inbetalning av högst 5 kronor.....	10 öre,
för varje inbetalning överstigande 5 men ej 50 kronor	15 » ,
för varje inbetalning överstigande 50 kronor	20 » ,
2) för varje utbetalning.....	15 » .

För girering utgår ingen avgift.

Inbetalningsavgift utgår — — — hans postgirokonto.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 1941.

¹⁾ Senaste lydelse, se 1934: 169.

Jämlikt förordningen den 18 maj 1934 (nr 169) om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 11 juli 1924 (nr 378) angående postgirorörelse äger postverket i postgirorörelsen uppbära följande avgifter:

1) för varje inbetalning av högst 5 kronor.....	10 öre,
för varje inbetalning överstigande 5 men ej 50 kronor	15 » ,
för varje inbetalning överstigande 50 kronor.....	20 » ,
2) för varje utbetalning.....	10 » .

För girering utgår ingen avgift. Inbetalningsavgift utgår icke för belopp, som med posten försänts till kontoinnehavaren för att kontant utbetalas till honom av postanstalt, men som, på hans begäran, i stället gottskrives hans postgirokonto.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 januari 1941 har generalpoststyrelsen hemställt, att avgiften för utbetalning över postgiro medelst s. k. utbetalningskort måtte höjas från 10 till 15 öre. Styrelsen har härvid bland annat hänvisat till en under åren 1936 och 1937 verkställd utredning rörande kostnaderna för postgirorörelsen m. fl. rörelsegenar. Denna utredning hade givit till resultat huvudsakligen följande:

Kostnaden per inbetalningskort beräknades utgöra 22.57 öre, varav 17.58 öre hänförde sig till arbetet vid postanstalterna. Motsvarande kostnader för utbetalningskortet höjdes respektive 34.63 och 21.13 öre. Sedan utredningen verkställdes, hade genom vidtagna rationaliseringsåtgärder de sammanlagda kostnaderna för transaktioner i postgirorörelsen kunnat ytterligare något nedbringas.

De genomsnittliga portoinkomsterna för inbetalningskortet under år 1939 belöpte sig till 15.3 öre för varje kort. För utbetalningskortet vore, såsom redan nämnts, portot 10 öre per kort. Det visade sig alltså, att portoinkomsterna för utbetalningskortet icke täckte kostnaderna i tillnärmelsevis samma grad som fallet vore beträffande inbetalningskortet. Medan portot för de senare i medeltal täckte cirka 70 procent av totalkostnaderna, belöpte sig portoinkomsten för ett utbetalningskort till icke fullt en tredjedel av de sammanlagda kostnaderna för behandlingen av ett sådant kort. Beträffande utbetalningskortet finge sålunda en avsevärt större del av kostnaderna täckas av ränteinkomsterna å postgirokontorets medelsplaceringar än vad fallet vore med inbetalningskortet.

Chefen för kommunikationsdepartementet har anfört följande:

Av generalpoststyrelsens redogörelse framgår, att portoinkomsterna för utbetalningskortet icke förslå till att täcka de utgifter, som äro förenade med verkställande av utbetalningarna över postgiro. Sålunda motsvara inkomsterna ej ens hälften av utgifterna för arbetet med korten vid postanstalterna och icke fullt en tredjedel av de sammanlagda kostnaderna för behandlingen av utbetalningskortet. Även i fråga om inbetalningskortet uppgå portoinkomsterna ej till belopp, som motsvara utgifterna för inbetalningstransaktionerna, men underskottet å denna del av postgirorörelsen är förhållandevis mindre. På grund av ränteinkomsterna av postgirokontorets medelsplaceringar täckas emellertid dessa underskott. Å rörelsen som helhet uppkommer därjämte överskott, som för åren 1936—1939 uppgick till i runda tal respektive 178,000, 10,000, 194,000 och 659,000 kronor.

Rörelsen torde sålunda få anses lämna ett i stort sett tillfredsställande ekonomiskt resultat, något som kan förväntas jämväl för åren 1940 och 1941. Med hänsyn till den avsevärda skillnaden mellan utgifterna för och inkomsterna av utbetalningskortet torde det emellertid kunna anses väl motiverat, att en skälig höjning av avgiften för varje utbetalning sker. Härför talar också, såsom generalpoststyrelsen framhållit, att antalet utbetalningar ökat avsevärt under de senare åren. I jämförelse med år 1934 har sålunda antalet under år 1940 stigit med ej mindre än 148 procent. Beträffande det belopp, varmed avgiften bör ökas, vill jag ansluta mig till generalpoststyrelsens förslag, innebärande att avgiften skall utgå med 15 öre i stället för 10 öre. Styrelsen har beräknat, att avgiftshöjningen kommer att medföra en inkomstökning av närmare 700,000 kronor per år.

I en i anledning av förevarande proposition inom första kammaren under nr 183 väckt motion föreslår herr *Wistrand*, »att riksdagen beslutar höja samtliga avgifterna i postgiörörelsen med vardera 5 öre».

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom av utredningen framgår, äro de nuvarande portoinkomsterna för utbetalningskortet — liksom för inbetalningskortet — icke tillräckliga för att täcka postverkets kostnader för behandling av kortet. Underskottet för utbetalningskortet är emellertid förhållandevis större än vad fallet är beträffande inbetalningskortet. Den i propositionen föreslagna höjningen av avgiften för utbetalning från postgiro skulle vara ägnad att medföra en bättre relation mellan postgiörörelsens två grenar och dessutom i viss mån förbättra det ekonomiska resultatet av rörelsen. Utskottet finner i likhet med departementschefen motiverat, att en höjning av utbetalningsavgiften kommer till stånd, och har icke något att erinra mot vad som i sådant avseende föreslagits i propositionen.

Utskottet.

Vidkommande härefter det i motionen I: 183 framlagda förslaget, att jämväl avgifterna för inbetalning till postgiro skulle höjas i förevarande sammanhang, är utskottet icke berett att nu förorda en åtgärd i sådan riktning. Innan ståndpunkt kan tagas i denna fråga, torde det nämligen vara nödvändigt att hava tillgång till en utredning rörande de verkningar, som en höjning av inbetalningsavgifterna skulle föranleda särskilt för postanvisningsrörelsen. Någon utredning härom föreligger emellertid icke nu. Det synes dessutom icke uteslutet, att en höjning av inbetalningsavgifterna skulle medföra en nedgång av inbetalningarna och därmed även av ränteinkomsterna å postgirokontorets medelsplaceringar, vilka inkomster äro av stor betydelse för postgiörörelsens bärighet. Med hänsyn till det anförda får utskottet avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer alltså,

- 1) att Kungl. Maj:ts proposition nr 40 må av riksdagen bifallas; samt

2) att förevarande motion I:183, i den mån densamma ej besvarats genom utskottets hemställan under 1), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1941.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg, Berling, Friggeråker, Nilsson* i Mölndal, *von Horn, Ohlin, Sundvik* och *Nordenson*;

från andra kammaren: herrar *Paulsen, K. A. Westman, Gustavson* i Västerås, *Hilding, Sundberg, Svedman, Ericsson* i Kinna och *Molander* i Stockholm.
